

Overgenomen uit: Begijnhofkrant 40 (2013) 2-6

Bezoek aan het begijnhof van Hoogstraten kroniek van een geslaagde restauratie

Guido Theunissen

Het begijnhof van Hoogstraten is, in tegenstelling tot vele 'stadsbegijnhoven', een zeer eenvoudig tot haast armoedig hof. Het bestaat uit een barokke kerk, 36 huisjes en een schuur. Het geheel is ommuurd en heeft twee toegangen: een hoofdingang en een achteringang, die uitgeeft op de bij de restauratie aangelegde parking. Het hof is autovrij. Sinds eind 1997 is het hof weer volledig bewoond.

Dat was ooit anders. Jarenlang werd het begijnhof van Hoogstraten immers aan zijn lot overgelaten. Maar in het begin van de jaren '90 kwam het opnieuw in de belangstelling en ontstonden er plannen om het geheel te renoveren. Bij de lokale bevolking leefde immers de vrees dat het begijnhof in handen zou komen van projectontwikkelaars, die onvoldoende oog zouden hebben voor de cultuurhistorische waarde en sociale dimensie ervan. De vzw Convent zorgde ervoor dat dit niet gebeurde en dat het begijnhof in zijn volle glorie kon worden hersteld. Dit renovatieproject, dat vijf jaar duurde, werd meermaals bekroond. Vandaag ligt het begijnhof er weer heel fraai bij als een oase van rust in het voor de rest behoorlijk drukke Hoogstraten.

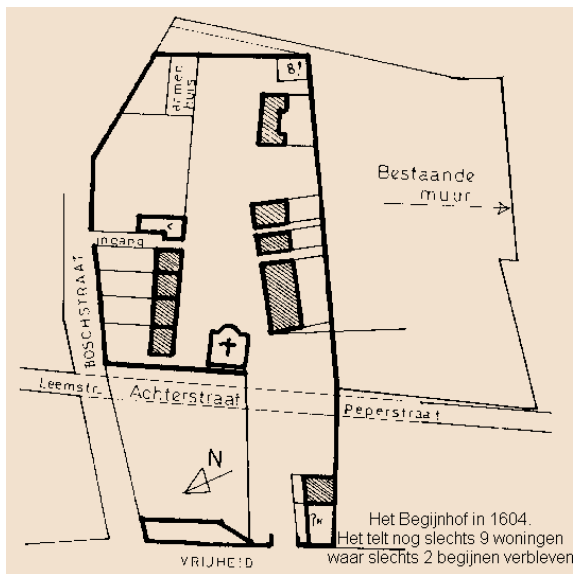

Luchtfoto van het begijnhof van Hoogstraten

Ontstaan van begijnhof

De eerste geschriften over het begijnhof van Hoogstraten vinden we in de stichtingsoorkonde, een document van 3 maart 1380. Daarin schenkt het echtpaar Hendrik Ymmen en Katharina Van Boom van de parochie Minderhout verschillende goederen voor de stichting van een kapelanie. In 1381 gaf de toenmalige heer van Hoogstraten, Jan III van Kuik, toelating tot het bouwen van een kapel en het aanleggen van een kerkhof. Van die vroegste bouwactiviteiten is helaas niets meer terug te vinden. Wel staat vast dat de woning en de grond die de begijnen reeds van de voorzaten van Jan III van Kuik tegen een jaarlijkse cijns huurden, vanaf dan hun volle eigendom werden. Er waren toen dertien begijnen die in gemeenschap met een aantal arme vrouwen leefden. Vermoedelijk leefden zij allemaal samen in een infirmerie, waar de begijnen zorgden voor arme vrouwen. Een jaar later kregen de begijnen door een gift van hun medebegijn Katharina van Kuik, nicht van de voormalige heer Jan II van Kuik, de gelegenheid om afzonderlijk te gaan wonen in een convent. In de komende decennia ontwikkelde het begijnhof zich verder tot het in 1436 definitief een onafhankelijke parochie werd.

In de zestiende eeuw werd het begijnhof viermaal door brand geteisterd en bij de brand in 1506 gingen alle documenten, zoals bouw- en verkoopakten, verloren. Bij de haardtelling van 1553 werden 14 woningen opgetekend, maar nadat Hoogstraten vanaf 1567 in de frontlinie van de Tachtigjarige Oorlog kwam te liggen, stonden er in 1604 nog maar negen huizen en verbleven er nog slechts twee begijnen. Het lokaliseren van deze negen woningen laat toe om een uniek beeld te tekenen van het begijnhof vóór de grote bloei- en bouwperiode.

Het begijnhof van Hoogstraten in zijn huidige toestand: de oorspronkelijke jaartallen zijn in ieder huis vermeld.

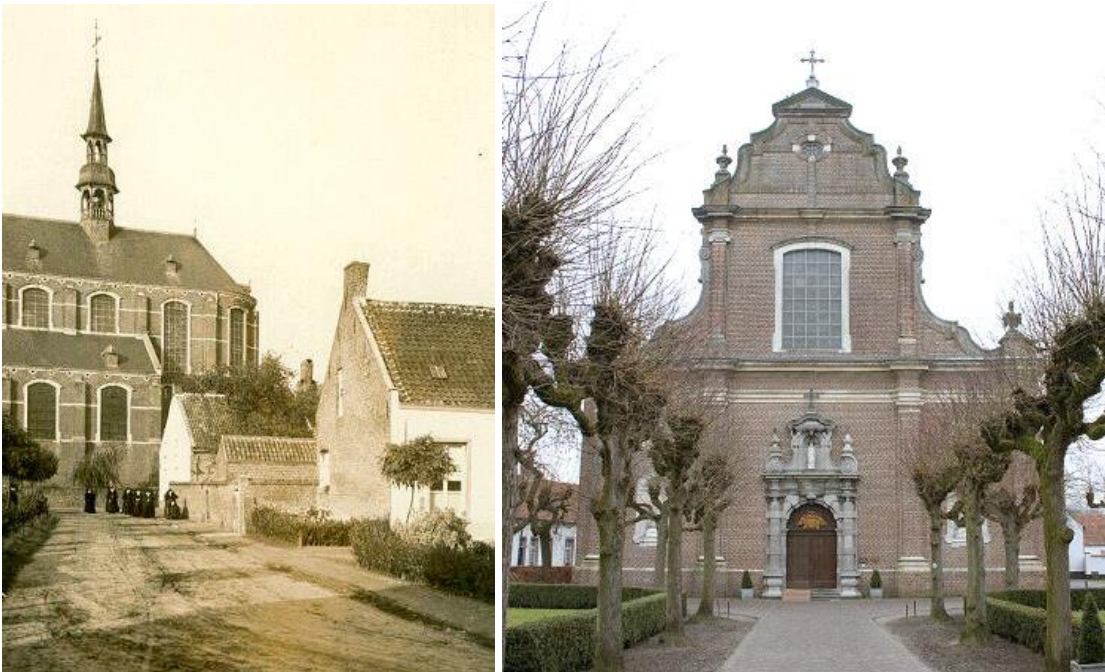
De ingang van het hof situeerde zich langs de 's Boschstraat. De linkerzijgevel van het latere Conventshuis (nu nr. 9) was oorspronkelijk de voorgevel van een kleine woning die naast de toegangsweg stond. In de begijnhofmuur, achter nr. 9, zijn de sporen van de eerste poort nog zichtbaar. Ten noorden van de toegangsweg stonden nog vier huizen, de huidige woningen met de nummers 5, 6, 7 en 8, die gebouwd werden na de brand in 1563. In die dagen stond de begijnhofmuur naast woning nr. 5, evenwijdig aan de Vrijheid, langs de Achterstraat, de verbinding tussen de Peperstraat en de Leemstraat, twee straten die nu nog bestaan. Langs deze muur stond, ter hoogte van het koor van de huidige kerk, de eerste kapel van het begijnhof.

Van het nieuwe erf was toen nog geen sprake. De muur, waartegen later de turfhuisjes van de woningen 17 tot 27 gebouwd werden, vormde de begijnhofmuur aan de zuidkant. Daar stonden nog vier huizen, die bij de brand in 1559 beschadigd werden. De huidige nummers 25 en 26, die samen het eerste gemeenschapshuis of Convent vormden, de woningen met de nummers 24 en 23 en een

vierde huis iets verderop. Dat laatste had één schouw in het midden en evolueerde, tussen 1623 en 1642, tot de huidige nummers 19 en 20.

De eerste huizen waren opgetrokken in vakwerkbouw: een houten skelet met daartussen een vlechtwerk in hout aangesmeerd met leem en kalk. De huizen waren met stro gedekt. Woning nr. 7 is, met zijn centrale schouw, een 'versteend' model van de eerste begijnhofhuisjes. Zowel tussen de woningen 19 en 20, 25 en 26 als in het Convent (nr. 9) zijn nog sporen van de oorspronkelijke vakwerkbouw teruggevonden.

In de 17de eeuw kreeg het begijnhof het uitzicht zoals we het nu kennen. De woningen waren oorspronkelijk in rode baksteen, maar werden uiteindelijk wit geschilderd of bepleisterd om de sporen van de talrijke verbouwingswerken onder te stoppen.

In de 17de eeuw kreeg het begijnhof het uitzicht zoals we het nu kennen. De barokke kerk is gebouwd door Libert Fabri

In de bloeiperiode, op het einde van de 17de eeuw, woonden er niet minder dan 160 begijnen.

De barokke kerk is gebouwd door Libert Fabri tussen 1680 en 1687, tijdens de grote bloei- en bouwperiode van het begijnhof. Hij inspireerde zich op de begijnhofkerk van Lier, al is deze laatste veel rijker uitgevoerd. Aan de voorgevel werd wat meer versiering aangebracht. De grote kerkdeuren zijn omlijst met een mooie portiek in arduin, gemaakt door J. Stillmann, 'maitre de carrière' of meestersteenhouwer uit Henegouwen. Boven de deur staat, op een uitgesneden bord, bekroond met engelenkopjes, het jaarschrift "eXtrVItVr DoMVs eXCeLsI" (1687) ("dit huis werd opgericht ten Hemelen"). In de grote nissen in de voorgevel staan de beelden van de Heilige Petrus met sleutels in zijn gevouwen handen en van de H. Joanna van Valois, de stichteres van de Annonciaden. Zij draagt een kloosterkleed met gordelkoord, een mantel, schoudermantel en hoofdsluier met de Koninginnenkroon. De beelden werden in 1860 geschonken door E.H. Petrus Van Roey, de toenmalige pastoor die in de vorige eeuw het begijnhof van de ondergang redde, en zijn nicht begijn Joanna Van Roey. Bij de inwijding van de kerk op 10 augustus 1687 werden Sint-Jan Evangelist en de H. Begga de patroonheiligen van de kerk.

De heilige Begga – schilderij in de begijnhofkerk

In het openboek lezen we: 'oetmoedigheid, zuiverheid, gehoorzaamheid' de leefregels van de begijnen.

Monumentenleed

Volgens de oudste bronnen verbleven er 13 begijnen op het hof. Dat aantal nam vlug toe, zodat de Heer van Hoogstraten in 1415 de toelating gaf om het begijnhof te vergroten. In de bloeiperiode, op het einde van de 17de eeuw, woonden er niet minder dan 160 begijnen. Tijdens de Franse Revolutie kwam het begijnhof tot verval. De huizen werden overgedragen aan het bestuur der Godshuizen en de kerk werd gedegradeerd tot een hooimagazijn. Vanaf dat moment en doorheen de meer recente geschiedenis van het hof loopt dezelfde rode draad: een gebrek aan middelen om de woningen te onderhouden.

In 1831 beslist de Commissie der Godshuizen om negen vervallen woningen, die stonden waar nu de centrale ingang is, af te breken omdat er geen middelen waren om ze te vernieuwen. Rond de eeuwwisseling werden 10 nauwelijks bewoonbare huizen, die naast de schuur en evenwijdig met de Vrijheid stonden, gesloopt.

Door de meer recente geschiedenis van het begijnhof loopt één rode draad: een chronisch gebrek aan middelen om de woningen te onderhouden.

Aan de lange periode van verval lijkt in 1979 een einde te komen, wanneer het OCMW een restauratiedossier opstart. In 1981 neemt de Tumhoutse Maatschappij voor Huisvesting dit dossier over, tot ze in 1984 afhaken. Nadat ook de Gewestelijke Maatschappij voor Kleine Landeigendom een project start en stopt, beslist de gemeenteraad op 16 mei 1988 om het begijnhof aan te kopen. Dan volgen enkele erfpachtvoorstellen, projecten die één na één de mist ingaan. Eind 1990 kwam Heerle's Hof, een projectontwikkelaar, met een voorstel dat echter geen politieke meerderheid vond.

Ondertussen was het begijnhof totaal verwaarloosd en niet veel meer dan een ruïne. De verontwaardiging van een aantal inwoners was zo groot, dat ze zich verplicht voelden om in te grijpen. Ze noemden zich "een vereniging" en stelden zich als 'Het Convent' kandidaat om het begijnhof te restaureren. De naam verwijst naar het vroegere gemeenschapshuis op het begijnhof. Het stadsbestuur was wel verplicht om de kandidatuur ernstig te nemen en gaf Het Convent, samen met nog acht andere kandidaten, drie maanden de tijd om een voorstel tot restauratie in te dienen.

DE RESTAURATIE IN DATA

- 27 februari 1992: Het Convent stelt zich officieel kandidaat voor de restauratie.
- 7 april 1992: Eerste vergadering van de initiatiefnemers.
- 27 april 1992: Alle belangstellenden worden uitgenodigd om kennis te maken met het project.
- 29 juni 1992: De gemeenteraad van Hoogstraten wijst het begijnhof voor een periode van 99 jaar toe aan de vzw Het Convent.
- 20 september 1992: Ondertekening van de oprichtingsakte van de vzw Het Convent.
- 11 oktober 1992: De Raad van Bestuur maakt de verdeling van de woningen bekend.
- 24 december 1992: Ondertekening van de erfpachtovereenkomst tussen het stadsbestuur en vzw Het Convent en van de ondererfpachtovereenkomst tussen de vzw Het Convent en elk van de 34 ondererfpachtnemers.
- 19 april 1993: De voorontwerpen worden beoordeeld door afgevaardigden van Monumenten en Landschappen.
- 27 augustus 1993: Het bestuur van Monumenten en Landschappen geeft machtiging tot uitvoering van de werken.
- 13 september 1993: Ondertekening van de bouwvergunning.
- 24 december 1994: De eerste bewoners nemen hun intrek in hun gerestaureerde woning.
- 16 oktober 1996: De laatste reeks woningen worden opgeleverd door de diensten van Monumenten en Landschappen.
- 22 mei 1997: De Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen selecteert vier projecten die genomineerd werden voor de Vlaamse Monumentenprijs 1997.
- 26 mei 1997: Minister Luc Martens keurt het restauratiedossier van de begijnhofkerk goed.
- 14 september 1997: Minister Luc Martens kent de Vlaamse Monumentenprijs toe aan de vzw Het Convent.

Het Convent

De krachtlijnen die Het Convent bij de restauratie van het begijnhof wou hanteren, werden al aangegeven in de brief waarmee het zich op 27 februari 1992 kandidaat stelde. Diezelfde doelstellingen kregen vaste vorm in de statuten van een vzw en in een voorstel van erfpacht voor een periode van 99 jaar aan het stadsbestuur. Nadat het project voorgesteld werd aan de pers, dienden zich een 40-tal kandidaten aan. De formule die Het Convent hanteerde, was eenvoudig en daarom zo uniek. Een groot en bijna niet meer op te lossen probleem, namelijk de restauratie van een totaal vervallen begijnhof, werd opgedeeld in 34 kleinere problemen. Elk van de 34 leden van Het Convent verbond er zich toe om één woning van het begijnhof te restaureren, ook al wist geen van hen welke woning dat zou zijn. Samen zouden ze borg staan voor de restauratie van de gemeenschappelijke delen, zoals de muur rond het hof, de pompen, de kapellen en de groenvoorzieningen. Het Convent restaureerde ook de woningen 9, 10 en 11. Die werden, na de restauratie, ter

beschikking gesteld aan het stadsbestuur, dat er een museum met de werken van Alfred Ost in onder bracht.

Om de restauratie van de gemeenschappelijke delen en het museum te financieren, werd "Het Bijzonder Fonds" opgericht. Tegenover de uitgaven, die begroot werden op 60 miljoen BEF (1,5 miljoen euro), stonden als inkomsten de bijdragen van de leden, subsidies en sponsoring. De leden betaalden een "instaprecht", een eenmalige bijdrage, afhankelijk van de grootte van de woning. Ze stonden ook een deel van hun restauratiepremie af aan "Het Bijzonder Fonds". Verder ontving Het Convent op de door de vzw zelf uitgevoerde werken een restauratiepremie van de Vlaamse Gemeenschap, de provincie en het stadsbestuur. En tenslotte waren er de sponsorgelden van bedrijven en sympathisanten. Om het stadsbestuur te overtuigen van de ernst van het project, brachten de leden ook een bankwaarborg van 100 miljoen frank (2,5 miljoen euro) samen. Die borg kon door het stadsbestuur gelicht worden indien het project, om welke reden dan ook, zou mislukken. Die garantie is zeker belangrijk geweest toen de gemeenteraad op 29 juni 1992 het begijnhof aan Het Convent toewees.

De gemeenteraad keurt op 29 juni 1992 het restauratieproject van de vzw Het Convent goed: "Het begijnhof is gered!".

Al tijdens de restauratiewerken ontving Het Convent in 1997 de Vlaamse Monumentenprijs, in 1998 de Henry Ford European Conservation Award en in 1999 de Europa Nostra Award.

De restauratie van een begijnhofhuis

De zachte restauratie gebeurde met een maximaal behoud van waardevolle elementen, geheel in de geest van het Charter van Venetië.

Erfgoedvereniging

De restauratiewerken moesten beëindigd zijn vóór het einde van 1998. In het voorjaar van 1999, op het moment dat de UNESCO dertien Belgische begijnhoven opnam op de lijst van het Werelderfgoed, startten de openingsfeesten. Dat was voor Het Convent de aanleiding om alle verantwoordelijken voor de begijnhoven samen te brengen om het behoud en beheer ervan te bespreken. Voorts stonden nog enkele tentoonstellingen en een project rond “vrouwen in onze maatschappij” op het programma. Dat project wou op de eerste plaats een confrontatie tussen eigentijdse cultuur en erfgoed zijn.

De restauratie van het begijnhof was de directe aanleiding voor de oprichting van de vzw Het Convent. De vereniging heeft echter, ook in haar statuten, haar doelstellingen ruimer omschreven. Het Convent wil zich blijven inzetten voor de bewaring, bescherming, instandhouding en valorisatie van het cultuurhistorisch erfgoed in de Noorderkempen. In dat licht ijvert Het Convent ook voor de bescherming en het behoud van de vroegere Rijksweldadigheidskolonie van Wortel. Dit domein, in totaal 516 hectaren groot, is een uniek compartimentenlandschap met een indrukwekkende drevenstructuur. Wortel-kolonie is de best bewaarde getuige van een reeks kolonies die, in een eigenzinnige poging om de armoede te bestrijden, in het begin van de 19de eeuw werden opgestart in de Noordelijke en Zuidelijke Nederlanden en die navolging vonden in Duitsland en andere Europese landen. Wortel-kolonie heeft een grote sociaal-culturele waarde en werd daarom door het *World Monuments Fund* op de lijst van “100 meest bedreigde monumenten van de wereld” geplaatst.

In en om het hof

Het begijnhof van Hoogstraten is vandaag de woonplaats van 34 gezinnen, jonge gezinnen met kleine kinderen naast oudere echtparen die genieten van hun rust. Langs de buitenkant vormen alle huizen een mooi geheel: zij zijn wit geverfd met onderaan een zwarte boord en alle daken hebben dezelfde oude, rode dakpannen. Wie binnenin kan kijken, merkt echter dat er een enorme variatie en originaliteit bestaat in de inrichting van de woning, maar met behoud van en volledig respect voor de originele basis van elk begijnhofhuisje. Elk huis draagt de naam van een heilige.

Langs de buitenkant vormen alle huizen een mooi geheel: zij zijn wit geverfd met onderaan een zwarte boord en alle daken hebben dezelfde oude, rode dakpannen

Achter de kerk en omringd door een dubbele rij huizen ligt nog de zogenaamde "bleyck". De haag diende ondermeer om het opwaaien van het wasgoed te voorkomen

Achter de kerk en omringd door een dubbele rij huizen ligt nog de zogenaamde "bleyck": het groene grasveld waarop eertijds de begijntjes hun witgoed en kant in de zon te bleken legden. Vandaag spelen er de kinderen of kijken standbeelden hoog in de lucht. Water kon je op het hof uit de waterput of uit één van de vier pompen halen. Op de bleekweide en aan de calvarie vlak achter de kerk bevinden zich verschillende oude taxusbomen, vermoedelijk aangeplant in de 19de eeuw. Een tweede hof bevindt zich naast de buitenrij en is beplant met allerlei vruchtdragende bomen, volledig in de geest van de traditie.

De begijnhofkerk is een driebeukige kerk in baksteen, gebouwd in de jaren 1680-1687 door Libert Fabri. Het is een sober gebouw aan de buitenzijde, met uitzondering van de barokke voorgevel. De toegang is rijkelijk versierd met een portaal uit arduin. Boven de deur, in een nis met schelpmotieven, prijkt het beeld van Maria. Zij is gehuld in een brede mantel met het kindje Jezus op de rechterarm en de scepter in de linkerhand. Het beeld dateert vermoedelijk uit de 15de eeuw en werd in 2010 gerestaureerd.

De toegang is rijkelijk versierd met een portaal uit arduin. Boven de deur, in een nis met schelpmotieven, prijkt het beeld van Maria.

De Heilige Begga in de begijnhofkerk

Binnenin de kerk valt vooral het barokke meubilair op. Het hoofdaltaar werd in 1711 door Jan Claudius De Cock (1667-1735) uit hout vervaardigd. Op het hoogkoor staan nog de beelden van de patroonheiligen van de kerk: Sint-Jan Evangelist (links) en de Heilige Begga (rechts). In de kerk vinden nog steeds kerkelijke diensten plaats. Het is een mooie barokkerk in de bekende "jezuïetenstijl", met waardevolle kunstwerken en een prachtig orgel. Ook concerten en tentoonstellingen vinden hier een mooi kader. De twee biechtstoelen in de begijnhofkerk zijn zeer verschillend qua stijl. Die aan de zuidkant is eerder sober van opbouw met beelden van Sint-Pieter (met de sleutels) en de H. Maria Magdalena (met een doodshoofd in de plooi van haar klee). De biechtstoel aan de noordkant bevat meer beelden.

De sobere biechtstoel aan de zuidkant met Sint-Pieter (links) en de H. Maria Magdalena.

Enkele grafstenen in de begijnhofkerk

Het altaar in de zuidzijbeuk is opgedragen aan de Heilige Katharina en andere heilige maagden. Het schilderij werd gemaakt door L.Maes rond 1685 en verbeeldt de Heilige Drievuldigheid bovenaan en een aantal heilige maagden onderaan

Bijna centraal in de kerk ziet u nog een pareltje van Vlaamse barok uit het begin van de 18de eeuw: de preekstoel. Dit monumentale meesterwerk is van de hand van Theodoor Verhaegen, die ook de preekstoel in de Sint-Katharinakerk maakte.

In de vloer bevinden zich verschillende zerken van begijnen en begijnhofpastoors. Op de zerken kunt u lezen wie er begraven ligt, soms met hun functie op het hof en de datum van het overlijden. Sommige zerken dateren nog van voor de bouw van de huidige kerk. In de kerk bevinden zich ook tientallen verschillende kerk- en bidstoelen. Op het doksaal prijkt een houten orgelkast in Lodewijk XVI-stijl uit 1770 van Alexander Nuten. Het huidige orgel dateert uit 1833 en is van de hand van J.J. Delhaye, een befaamd orgelbouwer uit deze periode. Na instandhoudingswerken in 1982 door orgelbouwer Berd de Vylder werd het in 2001 volledig gerestaureerd. De 14 geschilderde kruiswegstaties uit plaaster werden in het begin van de 19de eeuw gemaakt.

Aan de noordkant van de begijnhofkerk zien we nog verschillende oude graven van begijnen en begijnhofpastoors. Vanaf 1880 werden de begijnen begraven aan de Sint-Katharinakerk. Bij het overlijden van een begijn volgde een vast ritueel, waarbij iedereen een eigen taak had. Vlak na het overlijden werden onmiddellijk twee aflegsters, een dokter en de gemeentesecretaris op de hoogte gebracht. De hofmeesteres zorgde intussen voor de lijkwaden en de bloemen. Eén begijn werd uitgestuurd om de grafmaker en de klokkenluider van de Sint-Katharinakerk te verwittigen, de rouwbrieven en bidprentjes te laten drukken en brood te bestellen voor de brooduitdeling na de lijkdienst. Ondertussen gingen de twee naaste geburen van de overleden begijn rond op het hof om het overlijden te melden en het uur van de avondwake en de begrafenis mee te delen. Na de lijkdienst zelf had er een brooduitdeling plaats en werd een koffiemaaltijd aangeboden aan de begijnen in het Conventshuis.

In het vroegere gemeenschapshuis van het begijnhof, het zogenaamde Convent, bevindt zich vandaag het Stedelijk Museum Hoogstraten. Het museum heeft wisselende tentoonstellingen en een vaste tentoonstelling rond de Hoogstraatse geschiedenis.

In de tweede helft van 2012 vond in het Stedelijk Museum een boeiende tentoonstelling plaats over het leven op het hof. Deze foto stond op de affiche: twee begijnen en twee vrouwen aan de koffietafel, in 1926.

Achter het museum bevindt zich de oude koolhof. Daar teelden de novicen vooral kolen, maar ook fruit zoals appels, druiven, bessen enz. De poort achteraan is de oorspronkelijke toegangspoort van het begijnhof, die met de restauratie werd heropend. ■

Guido Theunissen

Bronnen

- Leslie Brosens en Piet Van Deun, *Het Begijnhof van Hoogstraten. Leven op het hof*, Koninklijke VVV Hoogstraten vzw, 2012
- Folder Begijnhof, vzw Het Convent, september 1997
- Website van Het Convent van Hoogstraten: <http://www.ping.be/convent>

Dia reportage over begijnhof

Wie een dia reportage van 15 minuten over het begijnhof van Hoogstraten wil bekijken, kan terecht op YouTube: http://www.youtube.com/watch?v=rn0e__jxCqg

BEGIJNTJES LAAT BESLUIT

In Hoogstraten bestaat het kinderfeest '*Begijntjes Laat Besluit*', dat zijn oorsprong waarschijnlijk in de 19de eeuw heeft. Vroeger maakten de kinderen een grote terp of zandberg tussen twee lindebomen op de Vrijheid. Daarop stak men aspergetakken en allerlei bloemen. Tussen de twee bomen werd een koord gespannen, waaraan een versierde kroon boven de terp werd opgehangen. Rond de terp werd vervolgens hand in hand gedanst en het liedje "*Begijntjes Laat Besluit*" gezongen. 's Zondags in de voormiddag, wanneer de kerk gingen, werden zij omringd door kinderen die een centje vroegen en zongen "*Een centje om te vieren – Het gaat om goei manieren – Tast eens in uwen zak – Dat gaat met groot gemak!*". De rest van de dag bleef de jeugd rond de terp dansen en liedjes zingen.

's Avonds kwamen al de kinderen bijeen in een stoet en trokken door Hoogstraten. De kinderen waren verkleed als begijntje, boerinetje of boerke. Zij droegen een stok met kaars, een holle biet met een kaars erin of een brandende toorts.

Elke voorlaatste zondag van augustus vindt het kinderfeest plaats. De terpen worden niet meer gemaakt, maar het "*Centje om te vieren*" en het verkleed in stoet door Hoogstraten trekken, is bewaard gebleven.

Zondag 19 augustus 2012 was ongetwijfeld één van de warmste edities van ‘Begijntjes Laat Besluit’ van de jongste jaren.

Ook wordt er ’s middags voor het stadhuis een opvoering gehouden, waarbij de kinderen verkleed in crêpepapier en per gebuurte een optreden geven.

Meer informatie op: <http://www.begijntjeslaatbesluit.be>